

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

שכר עבודה של עריכת תכניות רדיו

תיק ממונות מס' 2183A-עג

צד א': א', ע"י ב"כ ר' יעקב פלאי

צד ב': רדיו ב' ומנהלו, ע"י ב"כ עו"ד משה אויסדיטשר

נושא הדיון

א' נשכר ע"י רדיו ב' לערוך עבורו תכניות רדיו תמורת שכר שנקבע לפי מספר התכניות שיערוך לפי סכום מסוים עבור כל תכנית, כאשר חלק מהשכר ישולם כל חודש כמשכורת עם תלוש, וחלק אחר עבור הוצאות תמורת חשבונות. את החלק של המשכורת שילם הרדיו כפי שהתחייב, ואת החלק תמורת החשבונות טרם שילם, משום שלא לא היו חשבונות לתת לרדיו. א' מצייג "הסכם עבודה" שנמסר לו ע"י רדיו ב' שגם הוא חתום עליו. א' טוען שהחתימה הזו מזוייפת משום שהוא סומא ומעולם לא חתם על אף מסמך.

טוען א' שלאחרונה עבר לעבוד ברדיו מתחרה אחרי שרדיו ב' הרע לו את תנאי העבודה, וכשתבע את חוב השכר סירב רדיו ב' לשלם לו. הוא טוען שהאמרגן שלו יתן חשבונות משלו תמורת ההוצאות שהיו לו להכין את התכניות. רדיו ב' משיב שהחתיבות שלו לשלם תמורת חשבונות היתה כלפי א' ולא כלפי האמרגן שלו, ולכן אינו חייב לשלם באופן כזה. א' הביע רצונו לשוב לעבוד ברדיו ב' באותם תנאים שעבד בהם בתחילה, ורדיו ב' משיב שישקול את הדבר.

בטענה מיקדמית טוען רדיו ב' כי מאחר שהוא פועל מכח רשיון הפעלה של הרשות השנייה הרי שדינו לפי החוק כגוף ציבורי שלפי הוראת היועץ המשפטי עליו לדון רק בביהמ"ש. א' משיב שלענין הניהול רדיו ב' הוא פרטי ולא ציבורי, וע"כ יכול לדון בבית הדין פי ד"ת.

החלטות ביניים

א. עפ"י הוראת מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, לפי ד"ת גם גוף ציבורי חייב לדון בבי"ד.

ב. בית הדין ממליץ לצדדים לחזור ולחבור ביחד בתנאי העבודה הראשונים.

(-) אברהם דוב ליון, אב"ד (-) מרדכי אייכלר (-) מרדכי אהרן הייזלר

השאלות לדיון

- א. גוף ציבורי שנתבע בבי"ד לפי ד"ת.
- ב. הסכם עבודה שחתום עליו העובד שהוא סומא.
- ג. נדרש לתת חשבונות על שכרו, ונותן חשבונות של אחר.

תשובה

א. כבר פסק ביה"ד בראשות מרן הגר"ש אלישיב ז"ל שגם נציגי ליצור חייבים לבוא לבי"ד כשתוצעים אותם על פעולותיהם הליצוריות, וכך כתב בתיק ערעור תשל"צ/9 מיום טו בטבת תשל"ב (פורסם ב"סדר הדין בציה"ד הרצני" ח"א עמ' 152) בתביעה לאסור על שר הסעד שלא יעסוק בכל ענין הכרוך בשירות לאומי לבנות, לרבות השתתפותו בזוועדת השרים לענין זה, וזה לשונו: "אין הדבר צריך לפני, כי כל יהודי באשר הוא יהודי, יהא מעמדו ותפקידו אשר יהא, חייב לפי דין תורה להענות לכל הזמנה של בי"ד רצני להתדיין בפניו וללייט לכל אשר יורה לו בית הדין. ואפילו מלך וכהן גדול מזמינים אותו לדון לפני בית הדין, והוא חייב להתדיין בפניו". ויתירה מכך, גם גוף לבורי כמו מוע"ד חייב להיענות לדין תורה, כ"כ בתיק ערעור תש"ך/101 מיום ח בניסן תש"ך (פורסם בספר הג"ל במהדורה הראשונה עמ' 169 הערה 35).

ב. ע"י שו"ת מהרי"א ענין סי' מט בשטר מתנה שהנותן היה סומא, גם אם חתם על השטר אין ממש בשטר זה, והרי הוא כחספא בעלמא, שאפשר שהטעו אותו ואמרו לו שכתובים שם ענינים אחרים, וכיון שלא יכל לראות ולקרוא סמך עליהם כי נאמנו צעינו ולצו בטוח שלא יכזבו צו, ע"ד אפשר שהיה ירא מפניהם שלא לעשות ראינהם ולהשיב פניהם אחור, שהיה סגינהור וכאזן שאין לו הופכים פן יעזוהו ולא יראו לטפל עמו, ודיקא לענין חיוז ממון דיכול אדם לחייב עצמו צמה שאינו חייב צמת, פסק בשו"ע סי' מה סעי' ג שאם מאמין לאחרים וחותם קבל על עצמו להתחייב צמה שכתוב, או שיכתוב אותו אדם שהאמינו על עצמו, כי היכי דשליש נאמן לומר לגירושין, וכן בחיוז ממון כשהאמין לשליש קיבל על עצמו כל מה שיאמר השליש, אצל לענין קנין קרקע או מטלטלין צריך דעת המקנה בשעת הקנין, ואם לא ידע לא קני, ואפילו לענין חיוז ממון יפה הרגיש באו"ת דלדעת הרמב"ם אין יכול להתחייב בדבר שאין לו קצבה. ולא דמי להך דתשובת הרמב"ן והרשב"א שהצ"ח הצ"י סי' מה, דהתם ידוע שסמך עצמו על הכופר והתם בלי קריאה, דזה שייך דוקא כשהוא סומך על איש אחר שאינו צע"ד, ואז יש לו דין שלישי, משא"כ לענין הצע"ד עצמו אף שמאמינו אינו גומר בדעתו להתחייב בכל מה שיאמר, דכיון שהדבר נוגע

לעלמו ודאי יש לחוש שיסקר ויאמר דברים שלא עלה על דעתו להרויח לעלמו, אדרבא אמרינן שבמך עלמו שלא יכזב בו, הלכך כשאין היבחה שהאמין הסומא להסופר, דאדרבא נראין הדברים שמקבלי המתנה הביאו לו הכתבים והוא האמינס, אס לא יעידו עדים שבפניהם הביא הסופר השטרות להסומא לחתום, והוא ידע את הסופר וסמך עליו וחתם על השטרות, אס לא יעידו כן אין ממש בשטרות אלו, עיי"ש.

ג. מאחר שהלדדים לא עמדו בדיבורם ולא לירפו לתיק בית הדין את המסמכים שהליגו בשעת הדיון, וטעמם עמם, לא ניתן לבדוק במסמכים עלמם ולהכריע מה היתה כוונתם בעת ההסכמים, האס דוקא לחשבוניות שיתן א' משל עלמו, או גם לחשבוניות של אחרים, ולכן ממליץ בית הדין ללדדים להציר יחדיו כבתחילה, ולהסתדר ביניהם.